

GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Conselleria de Medi Ambient

Direcció General de Caça, Protecció d'Espècies i Educació Ambiental

ACTA DE LA SESSIÓ PLENÀRIA DEL CONSELL ASSESSOR DE FAUNA I FLORA DEL DIA 18 DE JULIOL DE 2007

Assistents:

- Aina Alemany Ferrà (Presidenta)
- Pere Miquel Ramón Bonet (Vice-president)
- Luis Berbiela Mingot (Servei de Gestió Forestal-Conselleria de Medi Ambient)
- Juan Carlos Salom Tomàs (Servei de Espais Naturals Protegits-Conselleria de Medi Ambient)
- Bartomeu Seguí Campaner (Servei de Caça)
- Félix de Pablo Pons (Consell Insular de Menorca)
- Jaume Estarellas Fernández (Consell Insular d'Eivissa)
- Luis Gállego Castejón (UIB, Zoologia)
- Leonard Llorens García (UIB, Botànica)
- Damià Jaume Llabrés (IMEDEA)
- Josep Lluís Gradaille Tortella (Jardí Botànic de Sóller)
- Lluís Parpal Ramis (COFIB)
- Pere Fraga i Arguimbau (Institut Menorquí d'Estudis)
- Joan Pujol Solivellas (Federació Balear de Caça)
- Isabel Moreno Castillo (Experta – Zoologia)
- Llorenç Gil Vives (Expert-Botànica)
- Guillem X. Pons Buades (Societat d'Història Natural)
- Antonio Muñoz Navarro (ONGs de Conservació)
- Lluç Garcias Sociés (ONGs de Conservació)
- Mateu Castelló Mas (Expert a títol personal)
- Joan Mayol Serra (Secretari)

El dia 18 de juliol de 2007 a les 10h10' hores, es reuneixen a la sala de juntes de la Conselleria de Medi Ambient (av. Gabriel Alomar i Villalonga, 33) les persones relacionades, d'acord amb la convocatòria de dia 6 de juliol de 2007, amb l'ordre del dia següent:

1. Lectura i aprovació, si s'escau, de l'acta anterior
2. Presentació del nou vice-president del Consell Assessor
3. Catalogacions o canvis de categoria:
 - 3.1 Població menorquina de *Rhamnus ludovici-salvatoris* a categoria En Perill
 - 3.2 *Arenaria bolosii* a categoria Vulnerable
 - 3.3 *Dorycnium fulgurans* a Mallorca a categoria Vulnerable
 - 3.4 *Isoetes histrix* a categoria d'Interès Especial
 - 3.5 *Allium grossii* a categoria d'Interès Especial
 - 3.6 *Anthyllis histrix* a categoria d'Interès Especial
 - 3.7 *Diplotaxis ibicensis* a categoria d'Interès Especial
 - 3.8 *Helianthemum caput-felis* a categoria d'Interès Especial
 - 3.9 *Marsilea strigosa* a categoria d'Interès Especial
 - 3.10 *Xerocrassa claudinae* (Pulmonat terrestre) a categoria d'Interès Especial

- 3.11 *Xerocrassa ebusitana* (Pulmonat terrestre) a categoria d'Interès Especial
 - 3.12 *Xerocrassa caroli* (Pulmonat terrestre) a categoria d'Interès Especial
 - 3.13 *Allognathus graellsianus* (Pulmonat terrestre) a categoria d'Interès Especial
 - 3.14 Hortolà de canyar, *Emberiza schoeniclus witherbyi*, a categoria Vulnerable
 - 3.15 Tortuga mora, *Testudo graeca*, a categoria Vulnerable
 - 3.16 Àguila coabarrada, *Hieraetus fasciatus*, a categoria d'Extintguida
- 4. Informes sobre plans específics:
 - 4.1. Pla de Recuperació dels *Limonium* de Magalluf
 - 4.2. Pla de Recuperació de *Limonium barceloi*
 - 4.3. Pla de Recuperació d'*Apium bermejoi*
 - 4.4. Pla de Recuperació de l'Àguila peixatera, *Pandion haliaetus*
 - 4.5. Pla de Recuperació de la Ratapinyada de cova, *Miniopterus shreibersii*
 - 4.6. Pla de Recuperació del Milà, *Milvus milvus*
 - 5. Previsions de noves convocatòries
 - 6. Precs i qüestions

Desenvolupament de la sessió

Obri la sessió la presidenta, que saluda els assistents i els agraeix l'assistència a la sessió. Proposa modificar l'Ordre del Dia, per a incloure un punt de propostes dels assistents, que per error no hi consta. S'aprova la proposta.

Punt primer: Lectura i aprovació, si s'escau, de l'acta anterior

La presidenta convida als membres a formular observacions a l'acta, prèviament distribuïda entre els membres del Consell. Per la seva part, la pròpia presidenta intervé per esmentar que la petició de la Dra Moreno que el consell conegui periòdicament els resultats dels plans que informa, s'acompleix amb la difusió de la memòria anual del servei de protecció d'espècies, i recorda també la importància que cada institució designi un suplent per a l'organisme. El secretari en pren nota i es compromet a recordar-ho una vegada més, per escrit.

No havent-hi més observacions, l'acta es dona per llegida i s'aprova per assentiment.

Punt segon: Presentació del nou vice-president del Consell Assessor

Com a conseqüència del relleu a la direcció general de caça, protecció d'espècies i educació ambiental, és vicepresident del Consell el Sr. Pere M. Ramón Bonet, que es presenta i saluda els assistents, expressant el desig de poder fer una feina profitosa en aquest camp. Els assistents s'hi presenten breument, esmentant la institució que en cada cas representen, la qual cosa és agraïda per Sr. Ramón, i es continua l'ordre del dia.

Punt tercer: Catalogacions o canvis de categoria

La presidenta intervé per introduir aquest punt. El secretari dona compte de La proposta rebuda del Dr Gállego d'incorporar la referència al grup taxonòmic en les

fitxes de fauna, la qual cosa s'ha fet i està a disposició dels assistents. La presidenta proposa que en el cas de les plantes també s'indiqui la família. A continuació la presidenta va llegint les espècies que es proposa catalogar i la categoria assignada, tenent present que tots els casos han estat objecte de debat en els comitès corresponents. Alguns assistents formulen comentaris, com el Dr Llorens que destaca la importància d'haver usat en alguns casos les poblacions insulars com a unitat de catalogació. La presidenta demana que periòdicament s'actualitzi la llista global d'espècies catalogades que es va remetre als membres del Consell, de la qual cosa pren nota el secretari.

Sense haver-hi més intervencions, s'informa favorablement la proposta per general assentiment.

Punt quart: Informes sobre plans específics.

S'inicia aquest punt amb el debat de la proposta de modificació proposada per al Pla de les Saladines de Magaluf per Sr Salom, relatiu a l'acció de declaració de la micro-reserva. Intervenien diversos membres del Consell, amb un acord final que l'acció inclogui no sols una referència explícita a la normativa, sinó també una enumeració dels principals factors ecològics a tenir presents en el disseny de la gestió: micro-relleu, salinitat, humitat del sòl i competència. Assumit aquest punt, la proposta de Pla de Recuperació dels *Limonium* de Magaluf queda informada favorablement.

A continuació es tracta el Pla de Recuperació de *Limonium barceloi* en el qual, a proposta del Sr Muñoz, s'inclou igualment una menció expressa a la normativa de la futura micro-reserva, i s'informa favorablement.

No hi ha intervencions en relació al Pla de Recuperació d'*Apium bermejoi*, el qual queda també informat favorablement per assentiment general.

El Pla de Recuperació de l'Àguila peixatera, *Pandion haliaetus* i de la Ratapinyada de cova, *Miniopterus shreibersii* són objecte d'un debat conjunt, ja que el Dr Gállego hi ha formulat observacions per escrit, que han estat difoses prèviament, i contestades igualment per escrit pel Servei de Protecció d'Espècies. El Dr Gállego n'exposa algunes, i deixa manifest l'ànim constructiu amb que es formulen, i l'objectiu que els membres del Consell que no participen de la comissió de fauna les puguin conèixer, ja que havien estat comentades i debatudes en aquesta comissió. En qualsevol cas, demana que quedin incorporades a l'acta, i que quedi clar el seu recolçament a tot el que s'hagi de fer per la conservació d'espècies, però que no considera convenient donar suport als documents concrets, que al seu parer tenen llacunes, incongruències i contradiccions. Intervenien els Srs Estarellas, Gradaille, Castelló, Alemany i Mayol, per formular algunes consideracions al respecte, i finalment els plans queden informats favorablement per la resta d'assistents. Posteriorment, el Dr Gállego qüestiona l'acció de translocació, considerant que les publicacions de Jordi Serra en quan als moviments de l'espècie entre les illes demostren que no serà útil ni apropiada. Joan Mayol explica que la proposta de translocació es deu a aquest especialista, amb qui ha estat tornada valorar, i que hi ha coincidència del servei i de l'esmentat Sr Serra de l'interès de mantenir aquesta actuació amb caràcter experimental.

Aquest punt es clou amb el debat del Pla de Recuperació del Milà, *Milvus milvus*, obert a intervencions dels assistents, ja que no s'havien pogut complir els terminis procedimentals per al debat en comissió. Intervé el Sr De Pablo, que aporta algunes dades i considera que el pla hauria d'haver entrat en major detall en relació al verí i l'electrocució, proposant que s'hi incorporin annexes amb aquest contingut. Detalla que l'aplicació del pla ha aconseguit incrementar un 58% la supervivència d'immaturs, un 21% la dels adults i un 12% la productivitat. Joan Mayol indica que els dos factors esmentats són destacats com els més importants en el pla, i que hi ha prou detall de les actuacions, al seu parer. Es debat seguidament el tema de les línies elèctriques i les prioritats d'actuació. La presidenta considera que sempre que sigui possible és molt útil aportar als membres del Consell la informació detallada, encara que no formi necessàriament part del Pla. Seguidament, A.Muñoz proposa que el termini de supressió de tasques forestals a les immediacions dels nius s'ampliï a tot el mes de gener; L.Berbiela explica que les feines de gestió forestal ja s'interrompen de maig a octubre, pel risc d'incendis, i que aquesta supressió pot crear inconvenients, de manera que seria més adient deixar l'actual data (1 de febrer), i deixar una porta oberta a que, en casos justificats, els responsables d'aplicar el pla puguin promoure l'ampliació d'aquest termini en els hàbitats de milà on sigui imprescindible. La presidenta dona suport a la proposta. Tenguent present que la data mitja de posta és el 18 de març, es valora positivament la proposta del Sr Berbiela. El Pla del Milà queda informat favorablement. Joan Mayol aclareix que encara ha de passar per informació pública, i que per tant serà possible formular-hi al·legacions o propostes en aquest termini.

Punt cinquè: propostes dels membres del Consell.

Aquest punt s'ha incorporat a l'ordre del dia a proposta de la presidenta a principis de sessió. El Sr Gradaille proposa que el consell analitzi i es pronunciï sobre els principis sobre els quals s'hauria de treballar en l'establiment i gestió de micro-reserves. Després de diverses intervencions, el Sr Salom, atès que representa la direcció general responsable de la matèria, translladarà la proposta als seus superiors, amb la possibilitat de que sigui redactat un document que serveixi de base per aquest debat.

El Sr Castelló proposa que s'elabori un informe de la situació de l'arbre de visc, el rotaboc i tal vegada el boix, per veure si convé catalogar-los i conèixer la seva situació de conservació, a l'estil del que s'ha fet recentment sobre el teix.

L.Berbiela informa de tasques d'anàlisi genètic sobre els reures de Puigpunyent i els oms, que probablement es publiquin i que difondrà quan siguin disponibles; i ençata el tema dels possibles efectes del recent naufragi a Eivissa del buc "Don Pedro". Després d'un intens canvi d'impressions, en el que participen la major part dels presents, hi ha una coincidència general en la gravetat del cas, en els efectes altament nocius sobre els fons marins, a l'interès en conèixer els resultats del seguiment que ha anunciat que se'n farà per part del Ministeri de Medi Ambient, i la conveniència de que hi hagi major disponibilitat local de medis per lluitar contra accidents d'aquesta naturalesa.

Finalment el Sr Salom proposa que s'analitzi la situació de la micoflora ja que, al seu parer, hi ha bibliografia i informació suficient per valorar l'estat de conservació local de les espècies d'aquest regne.

Punt sisè: previsió de noves convocatòries.

El secretari informa que l'estat actual de les tasques que ha d'analitzar el consell fa previsible que no siguin necessàries noves convocatòries fins al darrer trimestre, i la presidenta valora com a adient la possibilitat que els comitès siguin convocats a principis de novembre, i el plenari a finals d'aquell mes.

Punt setè: pres i qüestions.

Ll.Gil demana que en futurs plans es tinguin presents els criteris i observacions formulats en que ja han estat tramitat (rigor en la bibliografia, informació cartogràfica, etc).

J.Estarellas demana que s'indiqui a la Conselleria de Medi Ambient la importància del seguiment de la fauna i flora potencialment afectada pel naufragi, i que si fos necessari es redactin i apliquin plans en favor de les espècies afectades.

Finalment, J.C.Salom indica que seria positiu, per deixar establerta clarament la posició de cada membre del consell i dels comitès, que les propostes que convengui siguin sotmeses a votació com a criteri general.

I sense més temes a tractar s'aixeca la sessió a les 12,10 hores del dia indicat.

El Secretari

La Presidenta

Annex. Contingut literal del document tramès pel Dr Gállego en relació als plans sotmesos a informe.

Observaciones propuestas por Luis Gállego a las fichas de fauna y a los planes de recuperación del águila pescadora, milano y murciélago de cueva.

Teniendo en cuenta que las observaciones planteadas en las reuniones de la Comisión de Fauna no han sido recogidas en los informes que se presentan para aprobar en esta reunión, me veo en la obligación de repetir buena parte de ellas.

Fichas de fauna.

Tomando como ejemplo la de *Xerocrassa caroli*, sugiero que debe indicarse siempre, en alguna parte, a que grupo zoológico pertenece, por ejemplo: Molusco, Gasterópodo pulmonado, Mamífero Quiróptero, etc. Se puede abrir un nuevo apartado en el bloque de la izquierda.

Sugerencias al plan de Conservación del Águila pescadora (*Pandion haliaetus*).

4. Demografía. Si se tienen datos de Menorca, desde 1980 a 2006, deben indicarse para conocer la evolución de esta población y así poder hacer previsiones. De este modo se podrá, además, comprobar la eficacia de las medidas que se tomen.

5.1. Esteses eléctricas. Con los datos del informe resulta difícil valorar el riesgo que suponen. Si entre 1995 y 1998 han muerto 6 ejemplares suponen 2/año. Pero si ese número de 6 se ha mantenido en los 26 años de los que se tienen datos, su influencia es mínima. Cuando se tienen datos se debe ser más concreto.

7.1 minimizar las electrocuciones. Este objetivo es de interés general para todas las especies que utilicen estos postes por cualquier motivo, no específico para el águila pescadora. Por este motivo considero que, si bien debe ser citado en los objetivos, debe hacerse con ese sentido general. Esto tiene como consecuencia que se pueda dedicar un presupuesto especial con este objetivo (para todas las aves) y no ser incluido en el plan específico del águila pescadora.

7.2 Objetivos demográficos. Resulta imposible hacer una previsión de objetivos si no se conoce en que punto de la curva demográfica nos encontramos y cual es la tendencia previsible que va seguir.

Acción 10. Realitzar una vigilància dels nius més sensibles a molèsties humanes, com a mínim durant l'època de nidificació.

Debe cuidarse mucho a quien se le encarga esta vigilancia por que en nombre de la ciencia o por el "interés científico" se cometen muchos daños a las poblaciones naturales. A menudo no se limitan a controlarlos desde lejos con los prismáticos, sino que es muy habitual llegar hasta el nido, tocar los huevos, pesarlos y, más tarde, realizar esta operación con los pollos. A estos, además, se les mide diferentes partes del cuerpo y al final se les marca. Todo esto debería evitarse, al menos hasta que las poblaciones no estén bien recuperadas y capaces por sí mismas de mantener las poblaciones. A partir de ese momento pueden realizarse estas intervenciones en una pequeña fracción de la población y con todas las garantías posibles.

Acción 14. Traslocación de jóvenes a partir de nidos con tres huevos. La eficacia de esta acción es discutible sobre todo si no se conocen los datos demográficos, como ya se ha indicado.

Acción 17. Seguimiento por satélite o radiotracking convencional. Para que el Consejo autorice esta acción se deberían añadir ciertos datos de importancia que pueden afectar gravemente a la supervivencia de los ejemplares. Una operación de este tipo es equivalente a una intervención quirúrgica y se deben conocer los riesgos. Es bien conocido el fuerte stress que les ocasiona a los animales cuando son capturados por lo para minimizar esos efectos que producen la muerte a más de un ejemplar, se debe conocer algunos datos, como: Peso relativo del implante que se va a realizar, lugar del cuerpo donde se hará el implante; duración de la operación, Experto que realizará la operación. Por último y de acuerdo con las normativas que rigen en la mayoría de los países de nuestro entorno debe tener el visto bueno del correspondiente comité de bioética.

Presupuesto. Los comentarios realizados al Plan de Conservación del Águila pescadora afectan a los puntos 1, 10, 14 y 17 del presupuesto por lo que éste dependerá de las valoraciones que se hayan hecho a cada uno de ellos.

Sugerencias al plan de Conservación del murciélago de cueva *Miniopterus schreibersii* en las islas Baleares.

Comentario previo. En el informe enviado incluye en primera página la frase de la parte inferior: “Versio analitzada al comité de fauna” que es cierta, pero que solo ha supuesto la modificación de una línea en la redacción de las 14 páginas. Concretamente la que hace referencia a la inclusión de la UIB en la lista de instituciones a las que se implicará por parte del Govern para la ejecución y seguimiento del plan.

Por este motivo me veo obligado a incluir todas las sugerencias que hice en la comisión para que sean escuchadas por el pleno.

Amenazas actuales (pág. 6 primer párrafo). Los datos presentados indican que la población se ha duplicado en dos años, lo cual parece muy satisfactorio, sobre todo si se tiene en cuenta que el número de individuos es alto.

Pág. 6 párrafo siguiente. No parece correcto que “*la supervivencia adulta estimada no sea suficiente*” por dos motivos.

El primero porque se ha duplicado en dos años, lo que es mucho.

El Segundo, porque es posible que hubiera exceso de población y muriera precisamente el exceso, hasta alcanzar cifras mas lógicas. Por otra parte, el hecho ocurrido es tan accidental que es la primera vez que se recuerda, por lo que cabe pensar que habrá tiempo, mas que suficiente para que la población aumente por si sola en condiciones normales hasta que llegue otro hecho extraordinario.

Refugios inadecuados... (pág. 7)

Parece gratuito afirmar “que no es un buen refugio”, ya que no se habría alcanzado una población tan elevada como la que había antes de la inundación.

Presencia de enfermedades víricas (pág. 8). Debe quedar claro en el texto si el virus de la rabia “puede ser causa de mortalidad” en los murciélagos o en los humanos, para saber a quien hay que proteger.

6. Situación de conservación (pág. 9 segundo párrafo) “su recuperación es muy lenta” parece contradecirse con los datos presentados en el primer punto, según los cuales la población se ha duplicado en dos años.

6. Situación de conservación (pág. 9 tercer párrafo). El párrafo es ambiguo ya que la población “es poco conocida”, “está en buen estado” “pero es posible que esté sufriendo molestias”.

8. Objetivos específicos, nº 3 (pág.9). Parece un tanto pretencioso, si se piensa cómo se puede mejorar algo para los murciélagos, sin conocer lo que es mejor para ellos. En cualquier caso deberían especificarse las obras a realizar, para saber qué se entiende por mejora y, en consecuencia, como se piensan utilizar los 6.500 € que hay para este concepto en el presupuesto.

8. Objetivos específicos, nº 8 (pág. 9). También parece un tanto pretencioso, ¿cómo se puede asegurar el estado de salud de los murciélagos?, ¿qué incidencia tienen las enfermedades víricas en sus poblaciones?, ¿no la han tenido siempre?, ¿no forman parte del control biológico de la especie?

10. Acciones. Acción 4 (pág.10). Parece totalmente improcedente. En primer lugar porque las poblaciones de Mallorca y Menorca están conectadas y se realizan migraciones periódicas entre ellas. Según el trabajo de Serra-Cobo citado en la bibliografía de este informe, se dice textualmente: “Los resultados muestran que no hay aislamiento poblacional entre las poblaciones mallorquinas y menorquinas de *M. schreibersii*”. A pesar de esto, en la redacción del plan se continúa diciendo que: “si los ejemplares se vuelven a Mallorca habrá que traerlos de Cataluña”. Parece mas una obsesión del/ de los autor/es que una necesidad de los murciélagos.

10. Acciones. Acción 6 (pág.10). No se puede dar la autorización a una de estas acciones si no se especifica: qué se les va a implantar, cómo, quién lo hará y que consecuencias tiene para el individuo implantado. Existe una normativa en los países de nuestro entorno, incluido el nuestro, que obliga a que en los trabajos de investigación con animales vivos, se especifiquen este tipo de acciones y, además, debe

incluirse el informe favorable del correspondiente Consejo de Bioética. Y ninguna de esas cosas se dicen en el informe.

A pesar de lo moderno que resulte y lo avanzado de la tecnología, el hecho que se propone es equivalente a investigar los desplazamientos de los perros atándoles unas latas en la cola y grabar los sonidos recogidos. Desde luego no quedaría muy bien que lo propusiera una DG de caza, protección de las especies y educación ambiental.

Página 12. Entre los servicios propios y otras instituciones propuse que, al menos, se citara a todas las que tienen representantes en esta sala, no solo a la UIB.

Presupuestos. Pienso que deben estar más razonados o detallados para que se pueda dar una valoración de cualquier tipo.

16. Referencias. Si solo hay dos trabajos publicados, por tanto de acceso público para información y comprobación, tal vez no proceda citar tantos informes inéditos.

Plan de recuperación del milano (Milvus milvus).

En el documento que se presenta en este Consejo se dice en nota al pie de página: “documento corregido en el Comité de Fauna de 4.7.07.”. Debo decir que es cierto a medias, o si se prefiere medianamente cierto. En efecto, este documento presenta varias modificaciones respecto al que se presentó allí, pero las correcciones realizadas no se comentaron en ningún momento de la reunión, ni fueron presentadas por escrito para que las conociéramos. Una de ellas, por ejemplo, incrementa el presupuesto total.

Personalmente considero este hecho como grave, porque supone una falta de respeto a los miembros de la Comisión de Fauna, al presentar un documento como corregido y consensuado por ellos.